

Kohti kestäväää sivistystä

Opintokeskus Siviksen kestävään elämän ohjelma

Opintokeskus Siviksen kestävään elämän ohjelman tehtävänä on kannustaa Siviksen henkilöistä ja jäsenjärjestöjä edistämään toiminnassaan kestäväää elämää ja siihen kasvamista. Se rohkaisee positiiviseen muutokseen tavoissamme oppia, kouluttaa ja toimia työyhteisönä ja järjestöllisen koulutuksen tukijana.

Vapaan sivistystyön oppilaitoksilla on lakisääteinen velvollisuus edistää kestäväää kehitystä (laki vapaasta sivistystyöstä: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980632>). Opintokeskus Sivis haluaa edistää sitä toiminnassaan ja kannustaa jäseniään tekemään samoin. Koska järjestökoulutus on lähellä ihmisiä ja se koskettaa heidän jokapäiväistä elämäänsä, Siviksessä käytämme termiä kestävä elämä.

Siviksen kestävään elämän ohjelmassa läpileikkaavana periaatteena ovat YK:n kestävään kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030, YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus ja Opetus- ja kulttuuriministeriön Kestävään kehityksen linjaus (2020).

Kestävään elämän käsite Siviksessä yhdistää ekososiaalisen sivistyksen käsitteen ja konkreettiset Agenda 2030 -tavoitteet.

Ekososiaalinen sivistys voidaan määritellä inhimilliseksi kasvuksi, joka mahdollistaa ymmärrystä oikeuksista ja velvollisuuksista, jotka perustuvat ihmisen riippuvuuteen luonnosta ja toisista ihmisistä. Kestävä elämä yhdistää nämä periaatteet ihmisten ja järjestöjen arkeen ja sen pieniin ja suuriin tekoihin, jolla edistämme kestävyyttä päivittäin.

Kestäväää elämää tavoitellaan Siviksessä yhdessä jäsenjärjestöjen kanssa ekologisen, sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen kestävyuden näkökulmasta. Toimimalla yhdessä jäsenjärjestöjemme kanssa voimme varmistaa, että toimintamme lisää järjestökoulutuksen saavutettavuutta ja ihmisten välistä yhdenvertaisuutta. Tehtävämme on myös vähentää oman ja jäsenjärjestöjen toiminnan ilmasto- ja ympäristökuormitusta.

1

Tavoite

Siviksen toiminta tukee kestävään elämään kasvamista järjestöissä

Jotta järjestöt osaavat tukea kestävään elämään oppimista toiminnassaan, ne tarvitsevat ajantasaista tietoa, kykyä kehittää toimintaansa sekä verkostoja ja muita areenoista yhteiskehittämiseen. Tavoitteena on systeminen muutos, jossa kestävä elämä on vahvemmin mukana järjestökoulutuksen laatutyössä.

Keinot:

- Työkalujen ja menetelmien kehittäminen ja hyödyntäminen järjestöjen ja Siviksen toiminnassa
- Koulutukset
- Verkostotoiminta
- Muut kulloisenkin strategia- ja suunnitelmakauden aikana

Alatavoite 1.1.

Siviksen jäsenjärjestöt osaavat kehittää koulutustaan ja toimintaansa tukemaan kestävään elämään kasvamista.

- Sivis kehittää jäsenjärjestöjensä käyttöön uusia kestävän elämän edistämistä tukevia järjestökoulutuksen ja toiminnan kehittämisen työkaluja sekä viestii järjestöjen kehittämistä työkaluista.
- Kestävän elämän työkalut liitetään osaksi Siviksen koulutuksen laatutyötä.
- Kestävän elämän periaatteet ovat osa Siviksen koulutuslinjausta.

Alatavoite 1.2.

Siviksen jäsenjärjestöillä on mahdollisuus saada ja jakaa tietoa kestävästä elämästä ja siihen liittyvistä kasvatuskysymyksistä.

- Sivis perustaa järjestöjen kestävän elämän verkoston, mahdollisesti yhteistyössä Sosten kanssa. Verkostotapaamisia järjestetään 2–3 vuodessa.

2

Tavoite

Kestävä elämän on läpileikkaava arvo kaikessa Siviksen toiminnassa

Tavoitteena on kestävän elämän arvopohjan vahvistaminen ja siihen sitoutuminen kaikessa Siviksen toiminnassa. Henkilökunnan yhteinen sitoutuminen kestävän sivistyksen edistämiseen on tässä olennaista.

Keinot:

- Eettisten periaatteiden käyttöönotto ja niiden hyödyn arviointi
- Henkilöstökehittäminen nostamalla kestävyysteemat Siviksen HR-prosesseihin ja suunnitteluun
- Henkilökunnan perehdyttäminen ja innostaminen kestävän elämän osa-alueiden edistämiseen
- Yhteistyö vapaan sivistystyön toimijoiden kanssa
- Muut kulloisenkin strategia- ja suunnitelmakauden aikana olennaiseksi todetut keinot

Alatavoite 2.1.

Siviksen toiminnan eettinen ohjeistus on otettu käyttöön ja sen toteutumista seurataan.

- Siviksen HR-prosessien läpikäyminen kestävän elämän näkökulmasta ja henkilökunta perehdytetään niihin.
- Eettisten periaatteiden integrointi Siviksen strategiaan.
- Eettisten periaatteiden seurannan mittariston valitseminen ja juurruttaminen Siviksen käyttöön.

Alatavoite 2.2.

Kestävän elämän arvopohja vahvistuu Siviksessä.

- Henkilökunnan aktivointi ja innostaminen kestävän elämän periaatteiden edistämiseen
- yhteistyö vapaan sivistystyön toimijoiden kanssa
- ohjelman säännöllinen vaikutusten arviointi henkilökunnan kanssa (onko ohjelma vahvistanut kestävän elämän asemaa Siviksessä vai ei?)
- yhteistyö vapaan sivistystyön toimijoiden kanssa

Opintokeskus Siviksen kestävän elämän eettiset periaatteet

Opintokeskus Siviksen omat kestävän elämän eettiset periaatteet on valmisteltu työyhteisössä yhdessä keskustellen ja ne edistävät kestävän elämän toteutumista sekä ekologisen että sosiaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Moni periaatteistamme sivuaa molempia.

Periaatteissa tarkastellaan opintokeskuksen toimintaa toiminnoittain ja kunkin toiminnan kohdalle merkitään ne periaatteet, jotka koskevat kyseistä toimintaa. Jokaisen periaatteen kohdalla on symboli, joka on merkitty kunkin toiminnon yhteyteen. Jokainen periaate on myös linkitetty Agenda 2030 –periaatteisiin.

Ohjelman lopussa esitellään tavoitteita, toimenpiteitä ja mittareita, joiden avulla opintokeskus voi suunnata toimintaansa kestävän elämän edistämiseksi.

Siviksen kestävän elämän eettiset periaatteet

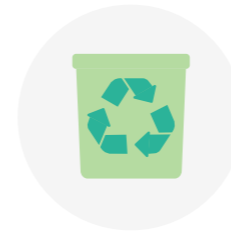
Tilat

Työskentelytilat ovat tarkoituksenmukaiset ja mahdollistavat monipuolisen laadukkaan työskentelyn. Toimistot ovat helposti saavutettavissa julkisen liikenteen avulla. Toimistojen tiloissa on huomioitu esteettömyys, mikä takaa työskentelymahdollisuuden jokaiselle sekä jäsenjärjestöjen osallistumisen. Työskentelytilojen käytön suunnittelussa otetaan lisäksi huomioon työterveys, ergonomia ja esimerkiksi työvälineiden ekotehokkuus. Pyrimme mahdollistamaan saman myös silloin, kun työtehtävät suoritetaan etänä.

Energia ja vesi

Pyrimme kaikissa toiminnoissamme säästämään vettä ja energiaa. Sähkö ostetaan ekologisesti tuotettuna, mikäli se on mahdollista. Käytämme valoja vain silloin, kun on tarpeellista ja sammutamme laitteet, kun emme käytä niitä. Hankinnoissa suosimme ekotehokkaita laitteita, joiden energiankulutus on vähäinen. Olemme myös aloitteellisia käyttämässämme kiinteistöissä energiatehokkuuden suhteen.

Jätehuolto

Ensisijaisena tarkoituksenamme on vähentää jätteiden määrää. Työpaikalla on kierrätysohjeet ja mahdollisuus kierrättää toimistotyössä tulevat jätteet. Hankinnoissa suosimme mahdollisimman kevyesti pakattuja tuotteita. Toimistolla vältämme turhaa paperin kulutusta. Koulutusmateriaalit toimitamme tästä syystä ensisijaisesti sähköisinä.

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo, moninaisuus

Henkilöstösuunnittelussamme noudatamme yhdenvertaisuusohjelmamme periaatteita sekä syrjimättömyyden periaatetta. Työyhteisömme arvostaa moninaisuutta ja tasa-arvoa, jotka huomioidaan koulutuksessa ja henkilöstövalinnoissa. Elinikäinen oppiminen on työyhteisömme tavoitteita ja arvoja. Henkilöstön kouluttautumista arvostetaan ja siihen kannustetaan. Tarjoamme reilut työsopimukset sekä työterveyshuollon. Työpaikkana voimme joustaa ja mukautua elämän muutoksissa liukuvan työajan ja etätyömahdollisuuden ansiosta.

Tarjoamme koulutusta jäsenjärjestöille ja muille järjestötoimijoille. Tasa-arvoinen koulutukseen osallistuminen eri puolilta maata mahdollistetaan esimerkiksi verkkokoulutuksen avulla sekä edistämällä saavutettavuutta eri keinoin. Lisäksi koulutustoiminnan periaatteena on saada aikuiskoulutuksessa aliedustettuja ihmisiä oppimisen piiriin.

Siviksen kestävän elämän eettiset periaatteet

Aktiivinen kansalainen ja osallisuus

Tiedostamme, että koulutuksemme tehtävä on tukea erilaisten ryhmien osallistumista aktiivisina kansalaisina yhteiskunnalliseen elämään. Toiminnassamme periaatteena on poistaa siihen liittyviä esteitä: varmistamme, että omat ja järjestöjen koulutukset tarjoavat osallistumiseen tarvittavat valmiudet ja että aikuisten perustaitojen vahvistaminen on myös läsnä toiminnassa Kaikkien-mallin esimerkkiä noudattaen.

Sekä Siviksen omassa, että järjestöjen koulutustoiminnassa huomioimme erilaiset käyttäjäryhmät. Varmistamme, jotta tilat ja koulutusmateriaalit ovat kaikille saavutettavissa. Luomme osallistavia ja turvallisia koulutuksia. Haluamme taata kaikille avoimen, tasavertaisen ja laadukkaan koulutuksen sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet.

Matkustaminen

Valtakunnallisena ja kansainvälistyvänä oppilaitoksena työhömmme kuuluu matkustamista. Harkitulla matkustamisella voimme vaikuttaa merkittävästi työmme ilmast- ja ympäristökuormitukseen. Sivis on jo pitkään panostanut tähän varmistamalla etäkokoukset ja koulutukset panostamalla niissä tarvittaviin laitteisiin ja yhteyksiin.

Jos mahdollista, matkustamisen yhteyteen yhdistetään muitakin kokouksia ja hoidettavia asioita. Työaikana tehtävät siirtymät toteutetaan aina mahdollisimman vähäpäästöisesti. Suosimme kävelyä ja pyöräilyä ja joukkoliikennettä aina, kun se on mahdollista. Siviksessä harkitsemme lentämistä tarkoin. Suosittelemmekin etäyhteyksien käyttöä kansainvälisten yhteistyöverkostojen kanssa aina kun mahdollista sekä aina, kun välimatkat ovat pitkiä. Työmatkojen suunnittelussa suosittelemme ekologisia ja vähäpäästöisiä vaihtoehtoja. Jos matka tehdään lentäen, suositaan suoria lentoja ja maksetaan päästökompensaatio. Henkilöstä kannustetaan maata pitkin matkustamiseen silloin, kun se on tarkoituksenmukaista.

Työmatkoilla huomioidaan, että majoitus- ja muiden palveluiden ekologiset ja sosiaaliset arvot ovat yhteneväiset Siviksen arvojen kanssa. Majoituspaikassa on hyvä huomioida myös sijainti, jotta mahdolliset siirtymiset työmatkoilla on mahdollista tehdä kävellen tai julkisen liikenteen avulla.

Hyvänä ohjenuorana voidaan pitää Helsingin yliopiston suosituksia akateemisen matkustamisen hiilijalanjäljen vähentämiseen: <https://www2.helsinki.fi/fi/uutiset/luonnontieteet/6-suositusta-akateemisen-matkustamisen-hiilijalanjaljen-vahentamiseen>

Siviksen kestävän elämän eettiset periaatteet

Hankinnat

Kaikissa hankinnoissa vältämme turhaa kuluttamista. Hankimme vain tarvittavat välineet tai tuotteet ja niitä tarvittavan määrän. Henkilökunnan käytössä olevien IT- ja mobiililaitteiden tulee olla tarkoituksenmukaisia, ja niiden hankinnassa sovelletaan kestävyys- ja vähäenergisyyisperiaatteita. Huomioimme tuotteita hankkiessa kestävyden ja korjattavuuden mahdollisuuden. Suosimme reiluja tuotteita. Liikelahjojen hankinnoissa otamme huomioon ekologisuuden ja eettisyyden. Henkilökunnan lahjoissa suosimme erityisesti aineettomia tai ekologisesti kestäviä lahjoja.

Tarjoilut

Järjestämässämme tapahtumissa painotamme eettisesti kestäviä valintoja. Huomioimme tarjottavien ekologiset ja sosiaaliset vaikutukset, joten suosimme luomua, lähituotantoa sekä reilun kaupan tuotteita. Vältämme tilaamasta liikaa ruokaa ja muuta tarjottavaa ruokahävikin estämiseksi.

Kulttuuri

Toimintamme edistää sekä kulttuuriperinnön säilymistä ja siirtymistä että kulttuurista moninaisuutta. Olemme avoimia ja suhtaudumme hyväksyvästi moninaisuuteen ja eri kulttuureihin. Toimimme oikeudenmukaisesti toisiamme, toimintaamme osallistuvia ja yhteistyökumppaneitamme kohtaan.

Siviksen toiminnot ja niitä koskevat periaatteet

IT

Siviksen oma koulutus

Sisäiset palvelut

Kansainvälinen toiminta

Siviksen tukema järjestökoulutus

Viestintä

Arjen työ toimistolla

Hanke- ja kehittämistoiminta

Talous- ja sijoitustoiminta

Hallinto ja johtaminen

